

De Ziua Limbii Române: Profesorul care i-a învățat română pe norvegieni - Interviu¹

On Romanian Language Day: The Professor who taught Romanian to Norwegians - Interview

de **Diana Robu**

Sâmbătă, 31 August 2013, ora 21:48

Pe 31 august sărbătorim pentru prima dată Ziua Limbii Române. Legea privind instituirea acestei zile, adoptată de Parlamentul României, a fost publicată în Monitorul Oficial în primăvara acestui an, realizându-se, astfel, o sincronizare cu sărbătoarea Limbii Române din Republica Moldova, ce are loc tot pe 31 august.

Despre cum este percepută limba română în Norvegia, despre cât de deschisă este limba română la noutate ori despre câtă română vor ști copiii plimbați odată cu bagajele muncitorilor români în Spania, Italia sau Franța am stat de vorbă cu Lucian Vasile Bâgiu, scriitor și universitar din Alba Iulia.

Doctor în Filologie, Lucian Vasile Bâgiu a plecat în 2008 spre Cercul Polar de Nord, unde a predat limba română studenților norvegieni. Ultimul an și l-a petrecut la Universitatea Carolină din Praga, unde i-a învățat pe tinerii cehi limba lui Eminescu.

Cum ați ajuns în Norvegia? Cei care merg în Occident aleg de obicei alte destinații.

Din întâmplare. În vara anului 2008 resimțeam destul de acut o senzație de plafonare profesională în cadrul Catedrei de Limba și Literatura Română a Universității "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia și m-am gândit că o nouă provocare ar fi binevenită. Institutul Limbii Române din București scosese la concurs un post de lector de limba română în cadrul Universității Norvegiene de Știință și Tehnologie din Trondheim și, fără a intui mare lucru despre ceea ce urma să vină, am candidat și am câștigat concursul. Admit că inițial habar nu aveam unde e Trondheim pe harta fiordurilor scandinave.

Ce a presupus activitatea dumneavoastră acolo?

Am predat limba română la nivel de începători studenților universității norvegiene care doreau să studieze această limbă ca disciplină opțională. Într-un sens destul de vag definit, informal, m-am străduit și să reprezint statul român sub raportul "diplomației culturale".

Cum ați fost primit?

Excelent. Consulul Onorific al României la Trondheim de la acea vreme, domnul Terje Roll Danielsen, se angajase în a asigura cazarea viitorului lector de limba română pentru o perioadă de trei ani, prin urmare am beneficiat, prin amabilitatea domniei sale, de un apartament

---

¹ <http://www.ziare.com/diaspora/romani-strainatate/de-ziua-limbii-romane-profesorul-care-i-a-invatat-romana-pe-norvegieni-interviu-1254452>

ultracentral. Pentru noaptea în care am aterizat foarte târziu în Trondheim, Departamentul de Limbi Străine Moderne îmi rezervase cameră la hotel.

A doua zi dimineața m-a preluat de la hotel șeful Departamentului de la acea vreme, domnul Arne Halvorsen, care m-a condus la apartament, la universitate, mi-a prezentat biroul care îmi fusese repartizat, colegii, mi-a înmănat un laptop etc. Ulterior, în preajma Crăciunului, m-a invitat la dânsul acasă la masă. Pe tot parcursul celor trei ani de mandat colegii norvegieni s-au dovedit extrem de amabili.

Care este atitudinea norvegienilor față de români?

Aici ar fi multe de nuanțat și de explicat. Ca principiu, ei luptă, formal, cu o anumită doză de nevinovată ignoranță, împotriva oricărei forme de discriminare, deci nici nu ar trebui adusă în discuție o anumită atitudine particulară față de români. Pe de altă parte, din motive obiective, românii nici nu constituiseră vreodată vreun interes deosebit pentru norvegieni, până în 2007.

Când pe străzile norvegienilor au ajuns din ce în ce mai mulți "muzicanți" și cerșetori cu cetățenie română, atitudinea scandinavilor a urmat o anumită fluctuație. Mai întâi preponderent a fost ajutorul financiar generos, acordat necondiționat, însoțit de compătimirea acestor "discriminați" în țara lor de origine, precum și de incriminarea statului român "rasist" care nu le oferă egalitate de șanse tuturor cetățenilor săi.

Odată cu creșterea, până la cote halucinante, a procentului infraționalității "de buzunar" în rândul acestor noi imigranți asistați social, atitudinea norvegienilor față de cetățenii români a cunoscut o evoluție din ce în ce mai bine definită, în sens negativ, încercându-se salvarea aparențelor la nivel declarativ cu anumite doze civilizate de ipocrizie. Un caz clasic de eșec al multiculturalismului occidental.

Ce știi studenții de acolo despre România, despre cultura românească?

Mai nimic. Nu există un Institut Cultural Român la Oslo, nici măcar un atașat cultural la Ambasadă, până în 2008 nu existase niciun lectorat de limba română la vreo universitate și nici vreun curs de limba sau cultura română al sistemului norvegian de învățământ. Unii dintre studenții mei nu știau ca România este țară membră a Uniunii Europene și că limba română este limbă romanică.

Realitatea nefardată este aceea că pentru studenții norvegieni cultura română este în mare parte ignorată cu nonșalanță, din lipsa vreunui interes real imediat. În acest context devine cu atât mai de apreciat pasiunea insulară a trei norvegieni pentru limba și cultura română. Arne Halvorsen a publicat, în 2001, primul dicționar român-norvegian, iar în 2012, prima gramatică românească în limba norvegiană; Steinar Lone a tradus opere scrise de Mihail Sadoveanu, Camil Petrescu, Mircea Eliade și, îndeosebi, Mircea Cărtărescu - de altfel la 5 martie 2009 a și primit Premiul Uniunii Criticilor din Norvegia pentru traducerea romanului "Orbitor. Aripa stângă" de Mircea Cărtărescu; Svanhild Naterstad, jurnalistă bună cunoscătoare a limbii române, a publicat în anul 2012 în limba norvegiană o carte intitulată simplu "România", în care s-a străduit să prezinte conștiinței conaționalilor săi o imagine cât mai completă a țării noastre, cu tot cu fotografii recente de la fața locului. Rămânând lucizi asupra impactului destul de limitat pe care îl poate avea munca acestor oameni în sânul societății norvegiene, statul român le poate fi însă etern recunoscător. Probabil au făcut pentru imaginea corectă a României mai mult decât au făcut destui romani.

Cât de ușor sau de greu le-a fost studenților de acolo să învețe o limbă străină care este foarte diferită de a lor?

Deloc ușor. Morfologia limbii române este un adevărat coșmar față de cea a limbii norvegiene. Amintesc doar conjugarea verbului la indicativ prezent, pentru care norvegiana are o singură formă, iar româna zeci, în funcție de terminația infinitivului; de asemenea, modul conjunctiv, o prezență elementară a limbii române, dar cvasiinexistent în norvegiană; prin comparație cu acestea, dubla negație "niciodată nu" a verbului, deși perfect illogică, a fost însușită "en passant".... Structura limbii române este extrem de complicată în comparație cu cea a limbii norvegiene, care e mai simplă și decât a englezei.

Tinerii români nu mai merg în excursie, ci în "trip", sunt "cool" și au ajuns să se salute cu "hello". Trebuie să ne îngrijoreze avalanșa de anglicisme? Cât de deschisă este limba noastră la noutate?

Nu trebuie să ne îngrijoreze deloc, să fim serioși. Ce ar fi dacă ne-am îngrijora că urmează să plouă de câte ori vedem nori pe cer. E o modă care va modela într-o oarecare măsură evoluția unui sistem care e oricum dinamic, cel lingvistic. E irelevant astăzi cât de îngrijorați vor fi fost englezii în privința evoluției limbii lor după cucerirea normandă și infuzia de franțuzisme în sistemul lor lingvistic... Limba noastră este, aparent, foarte deschisă la noutate, mai ales în palierul lexicului. În fond însă pare că avem o structură morfo-sintactică extrem de rezistentă la "vicisitudini". Finalmente, e o falsă problemă, în opinia mea.

România pare nevoită să se alinieze practicilor impuse de "politicile corecte". Trebuie să ne îngrijoreze climatul impus de "Political Correctness"?

România s-a aliniat, formal, multor practici impuse, în ultimii două mii de ani. Suntem în continuare aici, tot noi, după ce am privit, fără mare îngrijorare, cum atâți alții au venit și au plecat, poate ceva mai bogați...

Ce s-ar întâmpla dacă un profesor de latină din zilele noastre s-ar întâlni cu un roman, s-ar înțelege?

Bineînțeles. Mai interesant ar fi ce s-ar întâmpla dacă s-ar întâlni cu un dac...

Care sunt cele mai frecvente greșeli de limbă pe care le observați?

Ceea ce poate observăm astăzi ca fiind "greșit", mâine poate deveni normă a sistemului. Nu ar strica să fim puțin mai relaxați în poziționare, ce s-ar fi întâmplat dacă "Appendix Probi" ar fi fost luat prea în serios de școlarii latini? Limba căreia noi astăzi îi spunem română ar fi sunat altfel. Și poate ar fi avut și altă denumire.

Au influențat rețelele sociale major limba română?

E prea timpuriu să ne pronunțăm. O anumită influență, cu siguranță. Majoră, să nu exagerăm.

Câtă română vor ști copiii plimbați odată cu bagajele muncitorilor români în Spania, Italia, Franța?

Tot atâta câtă latină știau copiii coloniștilor romani sosiți în Dacia.

Care sunt planurile dumneavoastră de viitor? Urmează o nouă carte?

Vârsta îți schimbă inerent planurile și prioritățile. În momentul de față o nouă carte este eventual jocul secund oglindit copilului nenăscut, încă.